

Изјава председника Доналда Трампа да САД намеравају да изађу из споразума о ракетама средњег и мањег дмета представља притисак на Русију, али то не значи да је у Вашингтону донета коначна одлука, истиче у разговору за „Политику” Алексеј Пушков, сенатор Савета Федерације РФ и председник Комисије за информациону политику и сарадњу с медијима Горњег дома руског парламента.

– Излазак из споразума био би радикалан корак који би вратио Европу у време ракетне кризе из осамдесетих година 20. века. Тада смо ми и САД дошли до „нулте варијанте”, оличене у споразуму који су 1987. потписали Михаил Горбачов и Роналд Реган. Многи сматрају да је тог тренутка почео крај Хладног рата у Европи. Ако Трамп сада излази из споразума, Европа се враћа у стање Хладног рата, као да ових 30 година није ни било – оцењује Пушков, бивши (2011–2016) председник Спољнополитичког комитета Државне думе, који је недавно боравио у Београду поводом промоције на Сајму књига свог новог дела „Глобални шах. Руска партија”.

Прети ли то већом кризом безбедности у свету?

Северноатлантска алијанса, НАТО, приближила се до самих граница Русије и нећу се изненадити ако руководство Пољске понуди своју територију за размештање америчких ракета. Или ако се оне појаве у Прибалтику. Савремени систем глобалне стратешке стабилности почива, или је почивао, на три споразума. Из првог су САД изашле 2001, то је споразум о противракетној одбрани. Други је овај споразум о ракетама средњег и

мањег домета. Ако најава Трампа буде остварена, онда ће САД следеће године срушити и други стуб глобалне стратешке стабилности и остаће само споразум СТАРТ, који регулише број бојевих глава и њихових носача на стратешким балистичким ракетама. Рок важења СТАРТ-а истиче 2021. и сада је прави тренутак да почну преговори о продужењу. Ако и овај споразум падне, враћамо се у ситуацију из шездесетих година 20. века и настаће опасност да се понови Карипска криза, овог пута опаснија.

Причамо о потенцијалним бомбама, али један „нуклеарни прасак” већ се догодио у Украјини, где је васељенски патријарх Вартоломеј признао тамошњу неканонску цркву као легитимну?

Вартоломеј не жели независну украјинску цркву, већ пре свега њено одвајање од Московске патријаршије и потчињавање Цариградској.

Ви и ту видите „амерички траг”?

Амерички траг је очигледан. Помоћник америчког државног секретара за религијска питања провео је последња три месеца на релацији Кијев–Истанбул и подстицао патријарха константинопољског да крене овим путем. Американци су веома заинтересовани за ово питање, јер операција откидања Украјине од Русије још није окончана. Политичко одвајање се десило, трговинско-економско одвајање је у току, али без успеха на који су рачунали. Русија је и даље други највећи трговински партнер Украјине, с врло малим заостатком у односу на целу ЕУ заједно. Ако се део Украјинске православне цркве званично одвоји од РПЦ и потчини Константинопољу, тиме би се ослабиле духовне везе Русије и Украјине. То је део крупне геополитичке игре.

Из свега тога може опет да се изроди крвопролиће?

Сетите се да је Барак Обама у марту 2012. изјавио да су „Асадови дани одбројани”. Ево, сада је крај 2018. и Обаме нема у Белој кући, а Асад је, као и пре, у Дамаску. Али, колико је људи за то време погинуло и повређено, колико градова срушено, искључиво због тога што су се САД одлучиле за смену режима у Сирији? Верски раскол у Украјини бременит је могућим сукобима и крвопролићем, пре свега ако дође до заузимања цркава и манастира од стране присталица аутокефалности.

Али нико им то неће мирно препустити?

Расколници, присталице Филарета, већ су отели 50 цркава од тренутка доласка Петра Порошенка на власт 2014. године. То је опасан план и видим неку аналогију с постепеним одвајањем Косова од Србије.

Како оцењујете ниво сарадње Србије и Русије?

Добар, чак јединствен. Србија је једна од две-три европске државе које се нису придружиле санкцијама и има веома активне политичке везе с Москвом. Имамо сталне консултације у вези с косовским питањем. После недавне провокације косовских власти на језеру Газиводе, ово питање су разматрали председници Вучић и Путин. Наше односе назвао бих напредним стратешким партнерством, чак се може говорити и о некој врсти стратешке алијансе. Русија не признаје Косово и не допушта његов пријем у УН, што покушавају да прогурају западне државе. Србија се налази на простору где доминантну улогу има ЕУ. Политички писмени људи знају да курс усмерен на европске интеграције даје Србији одређену перспективу социјално-економског развоја. Притом, веома ценимо што Србија декларише војно неутралну оријентацију и принципијелно не жели да улази у НАТО. То је изузетно важан моменат.

Русија не признаје Косово и не допушта његов пријем у УН, што покушавају да прогурају западне државе

Важно је и питање енергетске сарадње, а у оквиру тога, гасовода „Турски ток”, који већ фигурира као нека врста новог „Јужног тока”?

Овај пројекат условно можемо да назовемо „Јужни ток 2”, он има солидне перспективе. „Јужни ток” је Европска унија блокирала, између осталог, због своје Енергетске повеље, која забрањује да власник гаса буде истовремено и његов дистрибутер. Сада, ако гас крене преко Турске, онда ће Анкара да се бави реекспортом. Цев би ишла за Бугарску, Србију, Мађарску и Аустрију. Бугарска разматра могућности за реализацију овог

пројекта и сада с више оптимизма гледам на могућност остварења „Јужног тока 2”.

Наши западни партнери, пре свега Вашингтон, не гледају благонаклоно на војнотехничку сарадњу Србије и Русије?

Њихов задатак је да вас учине, ако не де јуре, онда де факто чланицом НАТО-а. Пре свега пребацавањем на стандарде НАТО-а и продајом западног оружја.

Ваши западни партнери не желе да се помире с тиме да Србија може да остане војно неутрална држава, мада у јавности говоре супротно. Њихов задатак је да вас учине, ако не де јуре, онда де факто чланицом НАТО-а. Пре свега пребацавањем на стандарде НАТО-а и продајом западног оружја.

Стиче се утисак да је Србији забрањено да, као војно неутрална земља, има довољно снаге да себе заштити у случају агресије?

Америка би, заиста, желела да има зависну Србију. Мислим да би САД, могуће, желеле да виде и неко друго руководство на власти у Србији. Али знам за читав низ држава чија се руководства не допадају Сједињеним Америчким Државама, у којима би желели да виде друге председнике или премијере, али не значи да то могу и да остваре. Американци су били веома скептични због доласка на власт у Египту генерала Ел Сисија, који обнавља односе с Русијом и склопио је уговор о набавци наоружања вредан 2,5 милијарди долара. Наравно да ће на вас вршити притиске, као и на нас. Американци су нам увели 65 врста санкција од 2014. године! Суверенитет захтева снагу духа и САД не могу да вам наметну оно што ви не желите.

Кад је реч о Косову, појављују се нови приступи, укључујући и могућност корекције граница? Поједини руски медији, ипак, наводе да Москва не подржава Србију у идеји разграничења с Албанцима?

Постоји давно изнета руска позиција, која се није променила, да подржавамо оно што

Србија сматра исправним за себе. У информативни простор убацује се огромна количина дезинформација, манипулација, лажних вести... Често се то ради и како би се раздвојиле пријатељске државе. То је један од најважнијих инструмената борбе за геополитички утицај. Никад нисам чуо да је Москва против решења која предлаже српска власт.

Ако се Србија договори о корекцији, не видим ни најмањи разлог зашто би Русија била томе опозиција. Током разговора наших председника, шефова дипломатија, могу да се појаве различите варијанте, али не значи да је Русија против српског плана. Понављам, никад нисам чуо ни од једног руског званичника да је против плана о разграничењу. Друго је питање колико је он остварив...

Укључујући и корекцију граница?

Ако се Србија договори о корекцији, не видим ни најмањи разлог зашто би Русија била томе опозиција. Током разговора наших председника, шефова дипломатија, могу да се појаве различите варијанте, али не значи да је Русија против српског плана. Понављам, никад нисам чуо ни од једног руског званичника да је против плана о разграничењу. Друго је питање колико је он остварив...

Зашто може да буде неостварив?

Постоје делови где живе Срби, а који не могу да буду „изнети” из састава Косова. Друго, да ли би на корекције пристали Косовари и, треће, морамо имати у виду ставове ЕУ и САД. Москва ће подржавати српску владу у оним решењима која Србија сматра могућим, достижним и потребним, дакле оптималним. То је реална руска позиција.

Често оптужују Русију да шири свој малигни утицај на Балкану, посебно у Македонији, Црној Гори, БиХ, Србији?

Није Црна Гора ушла у ОДКБ, већ у НАТО! О каквом штетном утицају Русије говорите?

Немамо ни базе, ни војно присуство. Видим да се управо САД, а не Русија, баве дестабилизацијом и променом статуса држава на Балкану. Када западна алијанса усисава државе Балкана једну за другом, док САД спроводе геополитичку експанзију, оптуживати Русију да шири штетни утицај, то је класичан пример када лопов виче „држите лопова”. Имате пример где САД кажу да Кина дестабилизује ситуацију у Јужнокинеском мору. Може ли ико да ми објасни: шта САД траже на Далеком истоку? Зашто држе 90.000 војника у Јапану? Шта ће им базе на Филипинима? Оно што нам је заиста важно јесте само да Србија очува свој неутрални статус.

Може ли овај регион да издржи такав притисак са свих страна?

Не видим потенцијал за велики сукоб на Балкану сада. Мислим да ће мале државе Балкана еволуирати у правцу НАТО-а и ЕУ. Србија представља изузетак, који не допушта западној алијанси да у потпуности консолидује регион као сопствену зону утицаја. У геополитици нема демократије, њени елементи постоје само у унутрашњој политици западних држава. У спољној политици све решавају сила и моћ, погледајте шта се дешава у Македонији. Ако демократија не даје резултат који желимо, тим горе по демократију.

(Политика)